



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/24-06/0013
URBROJ: 532-05-01-02-02/1-24-1
Zagreb, 8. ožujka 2024.

Ministarstvo kulture i medija (OIB:37836302645) na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22) i članka 4. stavka 2. te članka 7. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 19/23), donosi

RJEŠENJE

1.

Utvrđuje se da **Govor Blata na Korčuli** ima svojstvo nematerijalnoga kulturnog dobra u smislu članka 9. stavka 1. alineje 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

2.

Za kulturno dobro iz točke 1. ovoga Rješenja utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite:

- osigurati dostupnost kulturnog dobra javnosti uvažavajući običajnu praksu nositelja o pristupu vlastitoj baštini ili njenom dijelu;
- poticati prenošenje i njegovanje kulturnoga dobra u izvornoj sredini;
- poticati sudjelovanje pojedinaca, grupa i zajednica koje baštine kulturno dobro u identificiranju, definiranju, izvođenju i prenošenju;
- popularizirati i promovirati kulturno dobro putem elektroničkih medija, audio i video zapisa i na drugi način kako bi se ojačala svijest da kulturno dobro osigurava kulturnu raznolikost na lokalnoj i nacionalnoj razini;
- osigurati održivost kulturnoga dobra kroz primjerene aktivnosti, uključujući edukaciju, identificiranje, dokumentiranje, očuvanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, prenošenje putem formalnog i neformalnog obrazovanja te revitalizaciju napuštenih segmenata dobra;
- obrazovati stručni kadar i nositelje za prenošenje znanja i vještina;
- nastaviti s istraživanjem dobra, primjerenim dokumentiranjem u svim vidovima i načinima suvremenog bilježenja, stručnim i znanstvenim vrednovanjem te održavanjem stručnih i znanstvenih skupova;
- promicati ulogu i značaj kulturnoga dobra u društvu, te uključiti zaštitu dobra u razvojne programe, planove i strategije;
- provoditi mjere zaštite kako bi se izbjegla opasnost od nestajanja, uništenja ili pretjerane komercijalizacije kulturnoga dobra, uz pridržavanje povijesno tradicijske matrice i pojavnosti kulturnoga dobra
- nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra.

3.

Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ovoga Rješenja. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu.

4.

Na predmetno nematerijalno kulturno dobro iz točke 1. izreke ovoga Rješenja primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svi propisi koji se odnose na kulturna dobra.

5.

Predmetno kulturno dobro upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske - Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-7801**.

O b r a z l o ž e n j e

Govor Blata na Korčuli pripada južnočakavskom dijalektu čakavskoga narječja. Govor su istraživali P. Ivić, P. Šimunović, J. Lisac, P. Milat Panža, M. Kapović. Najvažnije karakteristike govora Blata na Korčuli jesu: ikavizam (*lípo, dītē, mīsēc, kolino, pridāt, pripīsāt, dokli/dokli*), uz ekavski odraz jata u *zēnica, dōsle, dōkle* (uz ikavske inačice). Ekavizmi koji nisu podrijetlom jat u riječima su: *kōren, sēst, prosēsst se, zanovētāt, ozlēdit, ūnde, ōdōvle, dōdōvle, ōzdōvle, ōbe, osēknūt*; prednji nazal je pred glasovima *j, č, ž* dao *a* u izvedenim glagolima (*ujāt, prijāt, zajāt*), praslavenski stražnji vokali je dao *u* (*mūž*), slogotvorno *l* također *u* (*stūp*), a slogotvorni glas *r* javlja se bez popratnoga vokala, npr. *křv, vřh, grmī* (ako se pojavi popratni glas uz *r* u pojedinom primjeru, to je *e* ili *o*, npr. *pervī, ěrzati* 'rzati', *Kērkrarin* 'Krkrarin', 'Korčulanin', *merkēnta*, ali *křv, vřh*, a ne *kērv* i *vērh*). U blatskom je govoru provedena zamjena *rā > rē* (*rest* 'rasti', *rēpāk* 'vrabac') te zamjene samoglasnika tipa *e > o* i *e > a* u primjerima *nogō* 'nego', *učār* 'jučer'. Protetsko *j* pojavljuje se prije samoglasnika, npr. *jōko, jōpēt, jūstā, jih* (< ih), *jīn* (< im). Blatski je govor očuvao dva para afrikata *t' i č*, a u suglasničkom inventaru nema glasa *dž*, zamijenjen je glasom *ž* (*žēp, žēmper*).

Osim toga, blatski govor karakterizira zatvaranje dugih naglašenih samoglasnika *a, e o* te glas *y* kao nelabijalizirani glas tipa *i* koji se nalazi na mjestu kratko naglašenoga glasa *i* (*zalūdyt, pryša*), nazalizacija samoglasnika u osobnim zamjenicama i prijedlozima *tu* i *ku* (*ja, tj, mj, vj ku, tu*) te na završetku riječi koje završavaju glasom *m* ili *n*. Glagoli 2. vrste u infinitivu zadržavaju infiks *-nu-*, za razliku od *-ni-* u drugim čakavskim govorima: *mētnūt, nakīsnūt, pogīnūt, podīgnūt*. Dočetno *l* u blatskom je govoru očuvano na kraju imenica i pridjeva: *tōpāl, vēsēl, svītal* 'svijetao', *pōdāl* 'podao', *žāl* 'žao'). U glagolskom je pridjevu radnom muškoga roda otpao (*čū, vīdīt*). Suglasnički sustav blatskoga govora obilježava čakavski izgovor glasa *ć*, čuvanje suglasnika *f* i *h* u inventaru te zamjene i ispadanje suglasnika u suglasničkim skupovima npr. *bl > pl* (*repūplika*), *bst > st* (*pozēst*), *ck > sk* (*Hrvāška*), *gd > jd* u kontaktu (*ko Bōj dā*); *kt > jt* *mūjtē* 'mukte'; *lājtī* 'lakti'); *ht* u pojedinim slučajevima prelazi u *šč*: *ščīt* < *htit*, *daščāt* 'dahtati'; *pk* katkad prelazi u *k* (*klūko* < *klupko*), *sk > šk* (*škātula, škūra*, ali *skancija, skapulāt*; *sp > šp* (*španjulēt, šporkēca*, ali *spijūn, spīrit*); *mč > nč* (*mōnče* – V jd. od momak); *mk > nk* (*kīnka* – G jd. od *kīmak, stūnka* – G jd. od *stūmak*); *čk > šk* (*māška, piška, gřškī*), *rv > rb* (*kūrba* 'kurva', ali murva); *zn > zl* (*zlāmenovāt se*, ali *obaznāt*); katkad *bz* prelazi u *z* (*ōzīr* < *obzir*, ali *obzor*), *ks* u *s* (*prāsa* < *praksa*, ali *Daksa*, *boksati*), *sv* u *s* (*osrvūt se* 'osvrnuti s) uz ispadanja suglasnika tipa *čelā* 'pčela', *šenīca* 'pšenica', *kō* 'tko', *dī* (gdi < *gdje*), *lītō* (dlito < *dlijeto*), *sovāt* 'psovati'. Sibilizacija se uglavnom ne provodi (*jēdnāki, krōki, prlūki* uz dvostrukosti *brīgīlbrīzi, rūkīlrūci*).

Naglasni inventar blatskoga govora tronaglasni je, a obilježuje ga čuvanje prednaglasne i zanaglasne duljine (*zēnica, vājāt, falīt, caklō, bōjē* komp.: *pōč* (inf.), *kūn* 'kraj, kod', *matūnī/matūnīh* G mn.; *razbī* gl. pr. r. m. r.) po čemu se blatski govor odvađa od velike većine čakavskih govora u kojima su zanaglasne duljine nestale. Po očuvanosti duljine u primjerima tipa *bogāstvō* blatski je govor jedini hrvatski govor koji čuva tu važnu naglasnu starinu. Važnost i očuvanost naglasaka u blatskom govoru najbolje se očituje u izgovoru rečenica. Primjer je za to iz *Rječnika govora Blata na Korčuli* Petra Milata Panže: *Što si mu razbi caklo?* može se izgovoriti na više načina, ovisno o tome što se želi naglasiti: *Štō si mu razbī caklō?*, pitanje je zašto si mu razbio staklo, a ako se kaže: *Što si mu razbī caklō?*, pita se i zašto si to baš ti učinio! Blatski govor poznaje depalatalizaciju glasa *lj* koji je zamijenjen glasom *j* (*jūbāv, jūdi, vōja*), praslavenske skupine **stj* i **skj* dale su *šč*: *godīšće, strnišće, ščāp, prišč, ščēta, gūšćerica, šćivāle, gōšćica*, a **zgj* i **zdj* dali su *zj* i *žj*: *mōžjāni, grōzjē/gōzjē, dažjā* (G od *dāž*), *dažjīt, zvīžjāt*. Dočetno se *m* zamjenjuje glasom *n* (npr. prez. I. jd. *vīdīn, nōsīn, pērēn, sījēn*; I jd. *rūkōn, pōslōn*).

Iz morfologije valja izdvojiti čuvanje starih oblika u genitivu (*kovnikōvāh, dasāk, tikāv, būkāv, bičāv, nogāh, kōlīn*). Množina je uglavnom kratka, a infinitiv krnj. Hipokoristici od vlastitoga imena u kosim padežima tvore se formantom *-ta* (D *-tu*: *Āntē/Āntetā/Āntetū; Vtē/Vtētā/Vtētū; Mārko/Mārkota/Mārkotu; Pērē/Pēretā/Pēretū*).

Govor Blata na Korčuli važan je biljeg blatskoga identiteta. On je to i u velikoj blatskoj iseljeničkoj zajednici u Sydneyu u Australiji. Lokalna zajednica čini sve da se očuva prijenos govora sa starijih na mlađe povezujući govor s ostalim nematerijalnim i materijalnim kulturnim dobrima.

Povjerenstvo za nematerijalnu kulturnu baštinu Ministarstva kulture i medija na sjednici održanoj **16. studenog 2016.** ocijenilo je da **Govor Blata na Korčuli** ima svojstvo nematerijalnoga kulturnog dobra kako to definira Zakon o zaštiti i očuvanju kulturne baštine u članku 9. stavku 1. alineji 1.

Na osnovi predočene dokumentacije i iznesenih činjenica, a prema preporuci Povjerenstva za nematerijalnu kulturnu baštinu, Uprava za zaštitu kulturne baštine utvrdila je da **Govor Blata na Korčuli** ima svojstvo kulturnoga dobra.

Donošenjem ovoga Rješenja, sukladno članku 12. stavku 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara na predmetno dobro primjenjuju se citirani Zakon, kao i svi drugi propisi koji se odnose na kulturna dobra.

Sukladno članku 12. stavku 4. istoga Zakona, točkom 5. izreke ovoga Rješenja, određena je obveza upisa predmetnoga dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara.

Sukladno članku 12. stavku 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, žalba protiv ovoga Rješenja ne odgaga njegovo izvršenje.

Iz gore navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ovoga Rješenja može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe pri Ministarstvu kulture i medija u roku od 15 dana od njegova primitka. Žalba se predaje ovom tijelu neposredno ili šalje poštom preporučeno, a može se izjaviti i u zapisnik. Na žalbu se sukladno članku 9. stavku 2. točki 29. Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“ broj 115/16), ne plaća upravna pristojba. Stranke imaju pravo odreći se prava na žalbu od dana primitka prvostupanjskog rješenja do dana isteka roka za izjavljivanje žalbe.



RAVNATELJ

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

Dostaviti:

1. Blatski fižuli – ustanova u kulturi, Trg dr. Franje Tuđmana 2, 20271 Blato (UO)
2. Dječji vrtić Blato, 1. ulica 25/2, 20271 Blato (UO)
3. Osnovna škola Blato, 1. ulica 25/2, 20271 Blato, p.p. 34 (UO)
4. Srednja škola „Ivo Padovan“ Blato, 1. ulica 25/1, 20271 Blato (UO)
5. Hrvatsko glazbena scenska udruga Petar Milat, Trg dr. Franje Tuđmana 3, 20271 Blato (UO)
6. Matica hrvatska ogranak Blato, 85. ulica 61/III, 20271 Blato (UO)
7. Narodna knjižnica Blato, 1. ulica 1, 20271 Blato (UO)
8. Općina Blato, Trg dr. Franje Tuđmana 4, 20271 Blato (UO)
9. Dubrovačko – neretvanska županija, Gundulićeva poljana 1 20 000 Dubrovnik (UO)
10. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10000 Zagreb (UO)
11. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine,
 - Konzervatorski odjel u Dubrovniku, Restićeva 7, 20 000 Dubrovnik
 - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
12. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Odjel za Registar kulturnih dobara, ovdje
13. Pismohrana, ovdje



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/1-612-08/24-06/0013

URBROJ: 532-05-01-02-02/1-24-2

Zagreb, 8. ožujka 2024.

Popis nositelja nematerijalnoga kulturnog dobra

Govor Blata na Korčuli

Nositelji dobra dužni su provoditi mjere zaštite radi njezina očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno tradicijske matrice i pojavnosti. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu, koje će sukladno izmjenama revidirati Popis nositelja.

Fizičke/pravne osobe koje prakticiraju ili aktivno promiču **Govor Blata na Korčuli**

1. Blatski fižuli – ustanova u kulturi, Trg dr. Franje Tuđmana 2, 20271 Blato
2. Dječji vrtić Blato, 1. ulica 25/2, 20271 Blato
3. Osnovna škola Blato, 1. ulica 25/2, 20271 Blato, p.p. 34
4. Srednja škola „Ivo Padovan“ Blato, 1. ulica 25/1, 20271 Blato
5. Hrvatsko glazbena scenska udruga Petar Milat, Trg dr. Franje Tuđmana 3, 20271 Blato
6. Ogranak Matice hrvatske u Blatu, 85. ulica 61/III, 20271 Blato
7. Narodna knjižnica Blato, 1. ulica 1, 20271 Blato



RAVNATELJ

Tomislav Petrincec, dipl. ing. arh.